C/2025/3176

3.6.2025

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

2. mai 2025,

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid, seoses nõuetega, mida kohaldatakse väärtpaberitega finantseerimise tehingute suhtes stabiilse netorahastamise kordaja alusel

(CON/2025/9)

(C/2025/3176)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

4. aprillil ja 22. aprillil 2025 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult ja Euroopa Parlamendilt taotlused avaldada arvamust ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013, mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid, seoses nõuetega, mida kohaldatakse väärtpaberitega finantseerimise tehingute suhtes stabiilse netorahastamise kordaja alusel [1] (edaspidi „kavandatav määrus“).

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, kuna kavandatav määrus mõjutab 1) Euroopa Keskpankade Süsteemi ülesandeid seoses liidu rahapoliitika määratlemise ja rakendamisega kooskõlas aluslepingu artikli 127 lõike 2 esimese taandega ning pädevate asutuste poolt rakendatava finantssüsteemi stabiilsusega seotud poliitika tõrgeteta teostamisele kaasa aitamisega kooskõlas aluslepingu artikli 127 lõikega 5; ja 2) EKP ülesandeid seoses krediidiasutuste usaldatavusjärelevalvega kooskõlas aluslepingu artikli 127 lõikega 6.

EKP nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Märkused

1.1. EKP avaldab toetust ettepanekule muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 575/2013 [2] (edaspidi „kapitalinõuete määrus“) seoses selliste väärtpaberitega finantseerimise tehingute usaldatavusnõuetekohase käsitlemisega, mille järelejäänud tähtaeg on alla kuue kuu ja mis on tehtud finantssektorisse kuuluvate klientidega stabiilse netorahastamise kordaja alusel.

1.2. Baseli pangajärelevalve komitees kokku lepitud stabiilse netorahastamise kordaja standardi (edaspidi „Baseli stabiilse netorahastamise kordaja standard“) kohaselt peavad pangad säilitama stabiilse rahastamisprofiili oma varade koosseisu ja bilansiväliste tegevuste suhtes [3]. Stabiilse netorahastamise kordaja on määratletud kättesaadava stabiilse rahastamise summa ja nõutava stabiilse rahastamise summa suhtena. Kättesaadava stabiilse rahastamise summa arvutamiseks määratakse panga rahastamisallikatele kättesaadava stabiilse rahastamise tegurid vastavalt nende suhtelisele stabiilsusele, näiteks järelejäänud tähtaja ja erinevate rahastajate poolt rahastuse tagasivõtmise tõenäosuse alusel. Samamoodi määratakse nõutava stabiilse rahastamise summa arvutamiseks varadele ja bilansivälistele kirjetele nõutava stabiilse rahastamise tegurid vastavalt nende järelejäänud tähtaja ja likviidsuse näitajate alusel. Tagatud laenuandmistehingute puhul erinevad ka nõutava stabiilse rahastamise tegurid, vastavalt tehingute aluseks oleva tagatise likviidsuse näitajatele.

1.3. EKP arusaama kohaselt on kavandatava määruse eesmärk muuta finantssektorisse kuuluvate klientidega sõlmitud lühiajaliste väärtpaberitega finantseerimise tehingute ja tagamata tehingute praegune ajutine usaldatavusnõue-tekohane käsitlus alaliseks ning, kui õigusaktides muudatusi ei tehta, viia see pärast üleminekuperioodi lõppu kooskõlla Baseli stabiilse netorahastamise kordaja standardis sätestatud käsitlusega.

[1] COM(2025) 146 final.
[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 575/2013, 26. juuni 2013, krediidiasutuste suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj).
[3] Baseli pangajärelevalve komitee, „Basel III: the net stable funding ratio“, oktoober 2014, avaldatud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org.

1.4. Lühiajaliste väärtpaberitega finantseerimise tehingute osas, mis on tagatud 1. tasandi varadega, sealhulgas ELi riigivõlakirjadega, on EKP kaalunud kavandatava määruse sihipärase muudatuse mõju väärtpaberitega finantseerimise tehingute turu toimimisele ja finantsstabiilsusele ([4]).

1.5. Ühelt poolt võib üleminekuperioodi lõppemine, mille jooksul kohaldatakse finantssektorisse kuuluvate klientidega tehtavate lühiajaliste tehingute suhtes madalamaid nõutava stabiilse rahastamise tegureid, avaldada negatiivset mõju likviidsuse jaotumisele ja riigivõlakirjade absorbeerimisele väärtpaberitega finantseerimise turgude kaudu. Täpsemalt võib regulatiivsete kulude kasv tuua kaasa ümberhindamise ning seeläbi väärtpaberitega finantseerimise tehingute turu sügavuse vähenemise. Sellised häired võivad tekkida ajal, mil väljakuulutatud muudatused eurosüsteemi rahapoliitika rakendamise operatsioonilises raamistikus näevad ette suuremat tuginemist väärtpaberitega finantseerimise tehingute turule likviidsuse ümberjaotamiseks ([5]). Lisaks võib väärtpaberitega finantseerimise tehingute turu kahanemine lõpuks üle kanduda riigivõlakirjade turgudele, sest need kaks turgu on omavahel tihedalt seotud. Seetõttu ei ole mitmes jurisdiktsioonis (näiteks Ameerika Ühendriikides ja Ühendkuningriigis) netorahastamise kordaja riigisisesel rakendamisel stabiilse rahastamise nõuet 1. tasandi varadega tagatud tehingutele (vt tabel punkti 1.8 lõpus).

1.6. Teisalt tuleb endiselt arvestada Baseli stabiilse netorahastamise kordaja standardi kalibreerimise aluseks olevate usaldatavus- ja finantsstabiilsuse kaalutlustega ([6]). Üleminekuperioodi nõutava stabiilse rahastamise tegurid ei pruugi finantssektorisse kuuluvate klientidega sõlmitud lühiajalistest tehingutest tulenevaid rahastamisriske piisavalt katta. Eelkõige võib stabiilse rahastamise nõudmine finantssektorisse kuuluvate klientidega sõlmitavate lühiajaliste tehingute, sealhulgas 1. tasandi varadega tagatud väärtpaberitega finantseerimise tehingute puhul paremini katta võimalikku frantsiisiriski, mis võib motiveerida panku jätkama oma lühiajaliste laenude refinantseerimist. Lisaks võib positiivne nõutava stabiilse rahastamise tegur vähendada lühiajaliste väärtpaberitega finantseerimise tehingute puhul laenu ja rahastamise tähtaegade mittevastavuse riski ning finantsinstitutsioonide vahelisi edasikandumise riske likviidsussõkkide ajal.

1.7. Arvestades muresid turu toimimise pärast ning sellest tulenevat mõju rahapoliitika rakendamisele toetab EKP kokkuvõttes 1. tasandi varadega tagatud lühiajaliste väärtpaberitega finantseerimise tehingute praeguse käsitluse pikendamist näiteks viie aasta võrra – ajutise meetmena, mille suhtes tuleks kohaldada läbivaatamisnõuet. Praegu on veel vara järeldada, et turu toimimisega seotud mured on alati kaalukamad kui finantsstabiilsuse ja järelevalvega seotud asjaolud. Seetõttu soovitab EKP kasutada pikendamisel ajalist piirangut, samas rõhutades liidu pühendumust rahvusvahelistele standarditele. Seejärel võiks küsimuse uuesti läbi vaadata, võttes arvesse väärtpaberitega finantseerimise tehingute turgude toimimist pärast eurosüsteemi operatsioonilise raamistiku valmimist ning usaldatavus- ja finantsstabiilsusega seotud kaalutlusi.

1.8. Mis puudutab muude varadega tagatud lühiajaliste väärtpaberitega finantseerimise tehinguid ja tagamata tehinguid, siis selliste tehingutega kaasnevad suuremad rahastamisriskid, võrreldes eespool nimetatud tehingutega, ja neid tuleks stabiilse netorahastamise kordajas ka nõuetekohaselt arvesse võtta. Väärtpaberitega finantseerimise tehingute puhul on 1. tasandi varade tunnused väga erinevad: mõned on väga likviidsed, teised ei pruugi praeguse 5 % suuruse nõutava stabiilse rahastamise teguri õigustamiseks olla piisavalt likviidsed. Muude varadega tagatud väärtpaberitega finantseerimise tehingute puhul on 5 % suurune nõutava stabiilse rahastamise tegur teiste jurisdiktsioonidega võrreldes väike (vt tabel all; märkus: enamik jurisdiktsioone, kes kohaldavad Baseli stabiilse netorahastamise kordaja standardit, mida tabel ei hõlma, kohaldab asjakohast Baseli stabiilse netorahastamise kordaja standardi kalibreerimist) ([7]). Samamoodi on tagamata tehingute puhul praegune 10 % suurune nõutava stabiilse rahastamise tegur väiksem kui enamikus peamistes jurisdiktsioonides kasutatav 15 % suurune tegur. Võimalike rahastamisriskide ja teiste jurisdiktsioonide praktika tõttu ei ole kavandatav permanentne kõrvalekalle Baseli stabiilse netorahastamise kordaja standardist põhjendatud. Eeltoodut arvesse võttes peaks ka selliste tehingute praeguse käsitluse pikendamine olema vaid ajutine.

([4]) Vt EKP ekspertide vastus Euroopa Komisjoni üleskutsele esitada tõendeid väärtpaberitega finantseerimise tehingute usaldatavusnõue-tekohase käsitluse sihipärase muutmise kohta stabiilse netorahastamise kordaja alusel, 7. märts 2025, avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

([5]) Vt EKP nõukogu avaldus „Muudatused rahapoliitika rakendamise operatsioonilises raamistikus“, 13. märts 2024 ja EKP blogiartikkel „Repo markets: Understanding the effects of a declining Eurosystem market footprint“, 23. juuli 2024, mõlemad avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu.

([6]) Vt Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) aruanne „Report on specific aspects of the NSFR framework under Article 510(4), (6) and (9) of Regulation (EU) No 575/2013“, jaanuar 2024, avaldatud EBA veebilehel www.eba.europa.eu. Aruanne avaldati kapitalinõuete määruse artikli 510 lõikega 6 EBA-le antud volituste raames.

([7]) Stabiilse netorahastamise kordaja rakendamise kohta konkreetsetes jurisdiktsioonides vt Baseli pangajärelevalve komitee hinnangut „RCAP Jurisdictional assessments: regulatory implementation consistency“, viimati ajakohastatud 2. aprillil 2025, avaldatud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org.

Finantssektorisse kuuluvate klientidega sõlmitud lühiajaliste tehingute nõutava stabiilse rahastamise tegurid peamistes jurisdiktsioonides

Tehingu liik	**EU**	**CA** ([1])	**CH** ([2])	**JP** ([3])	**UK** ([4])	**US** ([5])	**Basel**
Esimese tasandi varadega tagatud väärtpaberitega finantseerimise tehingud	0 %	5 %	10 %	0 %	0 %	0 %	10 %
Muu kui esimese tasandi varadega tagatud väärtpaberitega finantseerimise tehingud	5 %	10 %	10 % ([6])	15 %	5 %	15 %	15 %
Tagamata laenud	10 %	15 %	15 % ([7])	15 %	10 %	15 %	15 %

([1]) **Kanada**: vt Office of the Superintendent of Financial Institutions, „Liquidity Adequacy Requirements (LAR) (2025) Chapter 3 – Net Stable Funding Ratio", avaldatud Kanada riikliku finantsasutuste järelevalveameti veebilehel www.osfi-bsif.gc.ca.

([2]) **Šveits**: vt Šveitsi Liidunõukogu 30. novembri 2012. aasta määrus pankade ja väärtpaberiühingute likviidsuse kohta (RS 952.06), avaldatud Šveitsi Liidunõukogu veebilehel www.fedlex.admin.ch.

([3]) **Jaapan**: vt Rahvusvaheliste Arvelduste Pank, „Regulatory Consistency Assessment Programme (RCAP): Assessment of Basel Committee's Net Stable Funding Ratio standard – Japan", avaldatud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org.

([4]) **Ühendkuningriik**: vt „Bank of England Prudential Regulation Authority Rulebook – Liquidity (CRR)", avaldatud veebilejel www.prarulebook.co.uk.

([5]) **Ameerika Ühendriigid**: vt Comptroller of Currency, Federal Reserve System and Federal Deposit Insurance Corporation, „Net Stable Funding Ratio: Liquidity Risk Measurement Standards and Disclosure Requirements" (86 Fed. Reg. 9120 (11. veebruar 2021), avaldatud föderaalregistri veebilehel at www.federalregister.gov.

([6]) 2a. tasandi varadega tagatud väärtpaberitega finantseerimise tehingute suhtes kohaldatakse 10 % suurust nõutava stabiilse rahastamise tegurit.

([7]) Muu kui 1. ja 2a. tasandi varadega tagatud väärtpaberitega finantseerimise tehingute suhtes kohaldatakse 15 % suurust nõutava stabiilse rahastamise tegurit.

Teksti redaktsiooni ettepanekud, mille puhul EKP on soovitanud kavandatavat määrust muuta, on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. Tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EUR-Lexis.

Frankfurt Maini ääres, 2. mai 2025

EKP president
Christine LAGARDE